

Finansutskottets betänkande nr 12/1980-81 med anledning av vtm K.-G.Fagerholms m.fl. hemställningsmotion till landskapsstyrelsen om kompensation till de kommuner som genom avstängningen av Färjsundsbron fått minskade skatteintäkter.

Landstinget har över ovan nämnda hemställningsmotion inbegärt finansutskottets yttrande.

Utskottet har i ärendet hört lantrådet Folke Woivalin och överingenjören Anders Lindholm och får anföra följande.

Landstinget har tidigare behandlat ersättningsfrågorna i anledning av Färjsundsbrons avstängning bl.a. i samband med antagande av första tilläggsbudgeten 1980 (Framst.nr 26, Fu 11/1979-80). Därvid fastslogs inriktningen av kompensationen enligt följande

- "- att ersättningar för transporter av gods och varor i huvudsak bör gälla regelbundna transporter till eller från området för inom regionen etablerade företag, vilka genom avstängningen kan påvisa merkostnader,
- att för persontrafiken stödet bör ges till trafikföretag och avvägas så att det kommer de enskilda trafikanterna tillgodo,
- att utökad kollektivtrafik bör eftersträvas,
- att möjligheter till parkering på vardera sidan av sundet bör ordnas, samt
- att i undantagsfall viss kompensation skulle kunna utgå till enskild.

Utskottet ställer sig däremot tveksamt till en kompensation till kommuner för eventuella förluster av skatteintäkter eftersom ett sådant stöd i princip skulle avse samma sak som stödet till kollektivtrafiken och kunna få en negativ effekt för intresset att utnyttja denna trafik".

Enligt utskottets uppfattning har landstinget därmed principiellt avgjort frågan om ersättningar och kompensation för persontrafikens del genom satsning på ökad kollektivtrafik och bidrag till trafikföretagen. Insatserna har varit avsedda att skapa sådana kollektivtrafikmöjligheter att eventuella minskningar i fråga om kommunens skatteintäkter på grund av ökade reseavdrag i stort skulle elimineras. Därmed avsågs även att undvika risken för att kompensation skulle erläggas i två olika former för samma sak.

Bedömningen utgick ifrån att möjligheterna till utnyttjande av den subventionerade kollektivtrafiken skulle hålla reseavdragen i beskattningen på samma nivå som tidigare och sålunda inte leda till något nämnvärt skattebortfall för kommunerna.

Sålunda ankommer det på de kommunala skattemyndigheterna att avgöra i vilken utsträckning reseavdrag skall beviljas mot bakgrunden av envar deklarants möjlighet att under broavstängningen utnyttja den kollektiva trafiken, samåkning etc. En bedömning av kommunernas verkliga skattebortfall kan för övrigt göras först efter att 1980 års beskattning verkställts. Enligt utskottets uppfattning skulle i motionen föreslagen kompensation, för att följa normala bidragsregler och i övrigt ge rättvisa kommunerna emellan, åtminstone formellt från landskapsmyndigheternas sida förutsätta en sådan insyn i beskattningen som varken är möjlig eller acceptabel.

Utgående från de av landstinget omfattade principerna att kompensationsfrågan även för persontrafikens del skulle ordnas genom direkta bidrag till kollektivtrafikföretagen och i specialfall till enskilda har landskapsstyrelsen på basen av inkomna ansökningar avgjort huvuddelen av bidragsansökningarna.

För kollektivtrafiken har bidrag betalats utgående från beräknade driftskostnader per kilometer för den längre färdvägen vilket alltså, oaktat omvägen, inneburit oförändrade biljettaxor jämfört med rutten över Färjsundsbron. Kostnaderna härför uppgår till c.140.000 mark.

För ansökningar av enskilda personer, som av olika orsaker inte kunnat utnyttja tillbudsstående kollektivtrafik har ersättningar erlagts enligt 30 penni/kilometer till ett totalt belopp om c. 37.000 mark. För godstrafik i olika former har beslutats om bidrag för c. 187.000 mark.

Utskottet konstaterar att landskapsstyrelsen beviljat bidrag i minst den omfattning landstingets beslut förutsätter. Enligt utskottets bedömning har sålunda alla enskilda som annars skulle ha drabbats ekonomiskt givits möjlighet att åka kollektivt till oförändrade priser eller genom bidragsansökan i huvudsak kunnat undvika ekonomiska förluster. Detta är omständigheter av relevans även i beskattningshänseende. Utskottet vill därmed poängtera att den nu valda uppläggningsen av och inriktningen vid kompensationsförfarandet avsett att i största möjliga mån tillgodose enskilda personers resor av såväl tillfällig karaktär som av typ "pendling" och samtidigt nedbringa riskerna för eventuellt minskade skatteintäkter till kommunerna.

-3-

Ledamoten Torvald Söderlund anmälde avvikande åsikt.

Med hänvisning till ovan sagda får utskottet värdsamt föreslå
att Landstinget måtte förkasta hemställnings-
motionen nr 10/1980-81.

Mariehamn den 3 mars 1981.

På finansutskottets vägnar:

Rolf Carlson
ordförande

Henrik Gustafsson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Rolf Carlson, viceordföranden Roger Jansson
samt ledamöterna Elmer Jansson, Rodmar Söderlund och Torvald Söderlund.